

“Vull ser pintor”, quaranta anys de pintura d'Antoni Miró

CARLES CORTÉS

És hora de fer balanç. Seixanta anys de la vida d'un artista, Antoni Miró, nascut a Alcoi l'1 de setembre de 1944. Gairebé quaranta-cinc anys dedicats a la seua afició principal: la pintura. Al costat d'altres activitats paral·leles, com l'escultura, la cartellística, la ceràmica, el dibuix, un treball minuciós i continu marcat per les referències cíviques, pel compromís social d'un artista que creu en la utilitat i en la capacitat de persuasió dels intel·lectuals.

La trajectòria artística d'Antoni Miró és paral·lela a la biogràfica. La seua major dedicació ha estat la pintura des del 1966, així naixeran les sèries d'influència expressionista, com “Les Nues”, “La Fam”, “Els Bojos”, “Biafra”, “Vietnam”, “Mort” o “Realitats”, on l'autor dóna prioritat al contingut més enllà de la preocupació formal. Miró usará una línia incisiva i brusca que emfasitzarà les formes de les imatges reproduïdes. Amb sèries com “L'Home”, a partir de 1968, amb la consecució d'“Amèrica Negra”, Miró crearà les bases dels seus treballs posteriors, a partir de l'experimentació visual en el camp del pop art i del realisme social. El pintor farà compatible la intencionalitat del contingut social i la recerca d'un nou imaginari producte d'un relleu visual. L'obra resultant esdevindrà marcada per l'anomenat realisme social; tot partint del medi quotidià o de la narració històrica, buscarà, a través de la recerca de les arrels populars i de la identitat col·lectiva, un llenguatge plàstic adequat a la voluntat de denúncia de qualsevol dominació del poder. Les sèries posteriors seran, en certa mesura, hereves d'aquesta finalitat crítica que preocupa l'artista en el seu àmbit personal.

Una constant en la trajectòria de Miró és la participació en col·lectius —el grup Alcoiart o el grup Denunzia— i l'afavoriment de la relació entre els artistes, conscient de la tendència a la individualitat del seu treball. Des de l'aïllament dels seus diversos estudis, bé des d'Altea bé des del mas del Sopalmo, a l'Alcoià, ha estat constantment connectat amb la intel·lectualitat més destacada de cada moment, tant a àmbit nacional com internacional, un repte que el porta a mantenir una relació epistolar constant de gran interès: des d'escriptors com Salvador Espriu, Joan Fuster, Joan Valls o Vicent Andrés Estellés; artistes plàstics com Picasso, Arcadi Blasco, Eusebi Sempere, Pablo Serrano, Joana Francés, Bruno Rinaldi, Manolo Boix; crítics d'art com Daniel Giralt, Wences Rambla, Romà de la Calle, Ernest Contreras, i Fèlix Cucurull. La nòmina continua creixent.

Un artista compromès en la difusió de l'art que és present en zones tan distants i heterogènies com Ghana, Croàcia o Hong Kong. Gran part dels museus principals del món tenen obra del

“La millor manera de superar el sentiment [de la preocupació pel pas del temps] és el fet de deixar constància del seu pas per la vida. ‘Ja tinc quasi seixanta anys i tinc tantes coses a fer, encara’, afirma l'artista en converses actuals”

pintor: des dels museus d'art modern o contemporani de Barcelona, Bilbao, l'Havana, Brussel·les, Florianópolis (el Brasil), Panamá o Santo Domingo fins al Museum Oldham de Lancashire (el Regne Unit), el Cívico Museo di Milano (Itàlia), el Musée d'Art a Lodz (Polònia), el Musée d'Art Slovenj Gradec d'Eslovènia, el Museo Internacional de la Resistència “Salvador Allende” de Xile, la Real Acadèmia de Belles Arts de San Fernando de Madrid o el Sigmund Freud Museum de Viena (Àustria). Més de cent vint-i-cinc centres internacionals on és possible trobar sempre la presència del nostre benvolgut Antoni.

Així mateix, Miró se'ns presenta com un artista que no es preocupa en absolut per la crítica dels sectors més conservadors que no entenen el seu missatge i

que, en diverses ocasions, han intentat impedir la mostra lliure del seu art. Un artista amic d'artistes que s'hi preocupa constantment, perquè ell, millor que ningú, sap el que costa dedicar-s'hi, ell que s'autodefineix com a “treballador de l'art”, a la manera que altres persones són proletaris de les indústries o de les empreses.

L'Antoni Miró esdevé una persona preocupada pel pas del temps; els seus continus projectes, producte de la seua incessant activitat mental, fan que senta l'angoixa —a la manera de Proust i els escriptors psicologistes— davant de la inaturabilitat de l'avanç cronològic: “el temps passa tan ràpid que sembla que vivim a una velocitat cada dia més gran. Un any d'ara em sembla un mes de la meua infantesa”, escriu al seu dietari. La millor manera de superar aquest sentiment és el fet de deixar constància del seu pas per la vida. “Ja tinc quasi seixanta anys i tinc tantes coses a fer, encara”, afirma l'artista en converses actuals. L'escriptora Isabel-Clara Simó, una de les seues principals amigues, s'hi ha referit en diverses ocasions, “l'Antoni Miró és un pintor incòmode, dels que no fa concessions i extremadament crític”, i pot ser que la seua figura siga incòmoda per la seua constant militància. El que és cert és que l'interès per la seua obra creix a tot arreu. Un reconeixement que, a poc a poc, va arribant des de tots els vessants culturals. Una figura que es consolida, al nostre costat, com un referent perenne de la nostra cultura i de la nostra identitat. “Vull ser pintor”, deia Miró fa ara quaranta anys, i així va ser. Ara el trajecte continua. Per molts anys. Endavant i moltes felicitats.

Carles Cortés és escriptor, professor de literatura a la Universitat d'Alicant i autor d'una nova biografia d'Antoni Miró que es publicarà pròximament.